

На данашњи дан преминули су војсковође Живојин Мишић и Петар Бојовић, учесници свих ратова Србије од 1876. до 1918, укључујући Српско-турски рат, Српско-бугарски рат, оба балканска рата и Први светски рат, у коме су за своје војне заслуге одликовани чиновима војводе

1921 - умро је војвода српске војске Живојин Мишић, учесник свих ратова Србије од 1876. до 1918, један од најбриљантнијих војсковођа Првог светског рата. Војно образовање стекао је на Артиљеријској школи у Београду и аустријској Стрељачкој школи, а на Војној академији у Београду од 1898. до 1904. предавао је стратегију. У српско-турским ратовима од 1876. до 1878. успешно је командовао батаљоном, као и у Српско-бугарском рату 1885. а 1904. је пензионисан због сумње да је непријатељски расположен према официрима-завереницима који су 1903. убили краља Александра Обреновића. Због ситуације у којој се Србија нашла после аустроугарске анексије Босне и Херцеговине активирао је 1909. У Првом балканском рату исказао се као сјајан стратег и један је од најзаслужнијих за победу над Турцима 1912. у Кумановској бици. У Балканским ратовима и на почетку Првог светског рата био је помоћник начелника штаба Врховне команде. На сопствену молбу 15. новембра 1914, током Колубарске битке, постављен је за команданта Прве армије која је запала у веома тешку ситуацију. Успео је изузетним тактичким потезима да запоседне Суворовски гребен, а потом енергичним дејствима потпуно разбије аустроугарске трупе. Колубарска битка, после које је Мишић добио чин војводе, била је сукоб 300.000 аустроугарских војника са 120.000 српских војника. Као начелник штаба Врховне команде српске војске руководио је 1918. припремама за пробој Солунског фронта и потом незадрживом офанзивом српске војске. Пробој Солунског фронта који је извршила српска војска довео је до капитулације прво Бугарске и Аустро-Угарске, а затим и других, што је довело до победе савезника у Првом светском рату. Дела: "Стратегија", "Српско-турски рат". Превео је "Тактику" Вилијема Балка. Постхумно је објављена нека врста његове аутобиографије:

"Моје успомене".

1945 - Умро је српски војвода Петар Бојовић, ослободилац Београда 1918. Као питомац Артиљеријске школе учествовао је у српско-турским ратовима од 1876. до 1878, а у Српско-бугарском рату 1885. истакао се храброшћу у борбама на Врабчи, Сливници, у Драгоманском теснацу, код Пирота и Цариброда (садашњи Димитровград). У Првом балканском рату 1912. и 1913. као начелник Штаба Прве армије изузетно је допринео победама над Турцима у Кумановској и Битољској бици. У Другом балканском рату 1913. пробио је бугарске положаје на Рајчанском риду, што је одлучило исход и Брегалничке битке и рата. У Првом светском рату командовао је Првом армијом 1914. у Церској бици и ослободио Шабац, а дужност није напустио ни после рањавања. После мучког напада Бугара 1915. са неупоредиво слабијим снагама спречио их је да продру на Косово, што је омогућило одступање Српске војске преко Албаније. У јануару 1916. је, уместо оболелог војводе Радомира Путника, постао начелник Штаба Врховне команде и организовао је пребацивање војске на Крф и у Бизерту, а од септембра до новембра 1916. руководио је офанзивом у којој су заузети Кајмакчалан и Битољ. Због неслагања са савезничком командом о ширини фронта додељеног Српској војсци, у априлу 1918. је смењен и постављен за команданта Прве армије, која је после пробоја Солунског фронта заузела Велес и Овче поље, код Куманова разоружала Бугаре, продужила гоњење бројчано јаче немачке Друге армије и разбила је јужно од Ниша без помоћи савезника, који су заостали 200 километара. На челу Прве армије 1. новембра 1918. је ослободио Београд. Убијен је 1945. у Београду од стране Титових комуниста и сахрањен је практично илегално и без икаквих почести у граду којем је донео слободу.

НА ДАНАШЊИ ДАН

1265 - Први пут се састао енглески Парламент - чиме је племство успело да ограничи власт монарха. Доњи дом који је сазвао Симон де Монфор - сачињавала су два представника нижег племства из сваке грофовије и два грађанина из свих већих градова, а Горњи дом барони и више свештенство. Де Монфор је сазвао Парламент у име краља Хенрија III, кога је 1264. заробио после победе над његовим снагама.

1327 - Енглеског краља Едварда II високо племство је приморало да абдицира у корист сина Едварда III.

1649 - Заробљени краљ Чарлс I изведен је на крају грађанског рата монархиста и следбеника парламента у Енглеској на суд под оптужбом за издају, односно тајне преговоре са Шкотима. Убрзо је осуђен на смрт и погубљен 10 дана касније.

1667 - После 13 година борби Русија је поразила Пољску, у рату који је избио кад су 1654. после победе над пољском војском, побуњени козаци у Украјини - којима је Пољска покушала да наметне римокатоличку веру - признали врховну власт руског цара. Миром у Андрусову Пољска се одрекла Кијева, Смоленска и дела Украјине на левој обали реке Дњепар.

1775 - Рођен је француски физичар и математичар Андре Мари Ампер, оснивач електродинамике. Засновао је теорију магнетизма у нераздвојивој вези са електрицитетом и пронашао и проучио узајамно дејство електричних струја. Написао је више дела из физике, математике и филозофије. Њему у част јединица за јачину струје названа је ампер (скраћено А), јединица за наелектрисање (количину електрицитета) амперсекунда (скраћено Ас) и амперчас (скраћено Ах), а инструмент за мерење јачине струје амперметар.

1900 - Умро је енглески писац и критичар Џон Раскин. Сматрао је да само здрав народ може да ствара велика уметничка дела. Залагао се за образовање најширих слојева народа и критиковао је економска и политичка схватања утилитариста. Дела: о уметности - "Модерни сликари", "Камење Венеције", "Две стазе", о друштвеним и економским проблемима "До последњег", "Сезам и љиљани", "Крошња дивље маслине", "Мунера Пулверис".

1916 - Умро је српски национални револуционар Недељко Чабриновић, типографски радник, један од атентатора у Сарајеву 28. јуна 1914. Атентат је послужио као изговор за напад на Србију и почетак Првог светског рата. Чабриновић је умро од последица тортуре у тамници у Терезину у Чешкој, око 60 километара северно од Прага. Пунолетни атентатори, учитељи Вељко Чубриловић и Данило Илић, осуђени су одмах на смрт и обешени, а малолетници Принцип, Чабриновић и гимназијалац Трифко Грабеж осуђени

су на робију на којој су умрли од последица тортуре не дочекавши пораз и распад Аустро-Угарске.

1920 - Рођен је италијански филмски режисер Федерико Фелини, један од највећих синеаста 20. века. После Другог светског рата на почетку каријере био је један од најистакнутијих представника неореалистичког филмског покрета, али је убрзо развио сопствени стил, стварајући филмове непоновљивог шарма у којима су људи често приказани у најбизарнијим ситуацијама, па је и израз "фелинијевски" скован да опише његов манир стварања. Филмови: "Светла варијетеа", "Дангубе", "Улица" (Оскар), "Пробисвет", "Кабиријине ноћи" (Оскар), "Сладак живот" (прва награда у Кану), "Осам и по" (Оскар), "Ђулијета и духови" (Златни глобус), "Кловнови", "Сатирикон", "Амаркорд", "Казанова", "Град жена", "Брод плови", "Џинџер и Фред".

1945 - Демократа Френклин Рузвелт започео је четврти мандат председника САД, што је јединствен случај у историји те земље.

1961 - Демократа Џон Кенеди инаугурисан је у 43. години за председника САД као најмлађи шеф државе у њеној историји.

1973 - У Конакрију у Гвинеји је убијен Амилкар Кабрал, један од вођа борбе против португалског колонијализма у Африци, оснивач и генерални секретар Афричке партије за независност Гвинеје Бисао (Португалска Гвинеја) и Зеленортских острва.

1981 - Републиканац Роналд Реган преузео је у 70. години дужност шефа државе, поставши најстарији председник у историји САД.

